

LATVIJAS ZINĀTŅU AKADĒMIJAS GODA LOCEKLE

BIRUTA BAUMANE

06.06.1922 — 21.01.2017

Biruta Baumane Latvijas Mākslinieku savienības izstādē pie savas gleznas "Ostas ieliņa" (1974, audekls, eļļa, 88 x 89 cm). LMS muzeja kolekcija.

Foto M. Heimrāts, 2009

Deviņdesmit četrus gadus vecumā aizsaulē ceļos ir aizgājusi izcila latviešu gleznotāja, Latvijas Zinātņu akadēmijas Goda locekle Biruta Baumane.

"Dzīres ir beigušās. Pēdējā deļa ballē no-dejota. Pēdējā dziesma svētkos nodziedāta," šos vārdus Biruta Baumane saka, iesākot grāmatu par sevi (B. Baumane "Es dzīvoju". SIA "J.L.V.", 2002), un tie bieži izskanēja arī atvadu vēstījumos kā viņai vislabāk piedienīgi. Mazliet paskarba, mazliet paskumja un tomēr tik dzirkstoša un spilgta savā mākslā.

Biruta Baumane ir dzimusi un bērnību pavadījusi skaistajā Tērvetē. Mācījusies Jelgavas ģimnāzijas humanitārajā nodaļā. Ar mākslu sākusi iepazīties Romāna Sutas

mākslas studijā. No 1941. līdz 1948. g. studējusi Latvijas Mākslas akadēmijā Glezniecības nodaļā, vienlaicīgi studējusi arī Latvijas Universitātē Filozofijas fakultātē, kurai likvidējoties, 1944. g. turpinājusi studijas Filoloģijas fakultātē.

Biruta Baumane ir piedalījusies izstādēs jau kopš 1956. gada. 1959. g. viņa uzņēma Latvijas Mākslinieku savienībā. Viņas gleznas atrodas Latvijas Mākslinieku savienības muzejā, Latvijas Nacionālajā mākslas muzejā, Valsts Tretjakova galerijā Maskavā, Krievijā, un citos muzejos, kā arī privātajās kolekcijās Latvijā, ASV, Kanādā, Itālijā, Francijā u.c.

Latvijas pēdējā pusgadsimta mākslā Biruta Baumane iekļaujas ar plašu tēmu loku

un dažādiem žanriem: akti, portreti, klusās dabas, ainavas. Birutas Baumanes māksla vienmēr ir bijusi brīva tādā nozīmē, ka viņa spēja cieši turēties pie saviem radošajiem principiem. Apmeklējot Romana Sutas studiju un kara laikā Mākslas akadēmijā mācoties pie Valdemāra Tones, Jāņa Liepiņa un Ģederta Eliasa, Biruta Baumane savu māksliniecisko izteiksmi veidoja klasiskā modernisma tradīcijā, interpretējot postimpresioniskos principus un fovisma krāsu izjūtu, papildinot to ar savas personības spēku — mākslinieces un raksturotājas talantu. Birutas Baumanes mākslas savdabību veido arī viņas rakstura emocionālā daba, kas saasina dzīves uztveri. Māksliniece kaislīgi mīlēja baletu un cilvēka ķermeņa kustību plastiku, tikpat nepārejoša bija viņas interese par franču kultūru. Unikāla un latviešu glezniecībā reta tematika ir cirks. Birutas Baumanes 1975. gadā radītā glezna "Lilioms" ir iekļauta portāla "Delfi" un Latvijas Nacionālā mākslas muzeja kopīgā projek-

ta par 100 dārgumiem kolekcijā. Atsevišķu vietu mākslinieces radošajā izpaušmē ieņem portreti, un tie ir veidoti kā personības un apstākļu gleznieciskā interpretācija.

Birutai Baumanei bija laba sadarbība ar Latvijas Zinātņu akadēmiju. 1994. gada 25. novembrī mākslinieci ievēlējām par Latvijas Zinātņu akadēmijas Goda locekli, tādējādi paužot cieņu viņas darbam un talantam. Zinātņu akadēmijas Augstceltnē vairākkārt bijuši skatāmi mākslinieces darbi, kad viņa piekrita tos izstādīt.

Par mūža ieguldījumu latviešu glezniecībā izcilā latviešu gleznotāja apbalvota ar Triju Zvaigžņu ordeni, 2002. gadā saņēmusi Baltijas Asamblejas balvu literatūrā, mākslā un zinātnē.

Mēs pateicamies Birutai Baumanei par izcilo mūža devumu un paturam viņu gaišā piemiņā!

Sit tibi terra levis!

Latvijas Zinātņu akadēmija